

Udenrigsminister *K. B. Andersens* svar (16/9 76):

Regeringens beslutning om at indlede et bistandssamarbejde med Angola og Mozambique må ses på baggrund af den meget vanskelige situation, som de to lande befinder sig i efter overgangen til selvstændighed.

I begrundelsen for det stillede spørgsmål henvises til Angolas og Mozambiques bruttonationalprodukt pr. indbygger. Jeg går ud fra, at det drejer sig om de af verdensbanken senest offentliggjorte tal, der vedrører året 1974. Disse tal afspejler imidlertid ikke situationen i dag i de to lande.

For Mozambiques vedkommende skete der i perioden 1960-1974 en forholdsvis hurtig udvikling i landets økonomi i sammenligning med andre afrikanske stater. Ifølge verdensbankens foreløbige beregninger var bruttonationalproduktet pr. indbygger i 1974 nået op på 420 US dollars. Mozambiques økonomi er imidlertid hovedsagelig baseret på landbrug og mindre industri, og inden for disse områder var ikke blot lederne, men også de fleste funktionærer og faglærte arbejdere portugisere. Der var i 1973 ca. 200.000 portugisere i Mozambique. Dette tal er siden faldet til nogle få tusinde, og kun et fåtal af Mozambiques afrikanske befolkning har haft mulighed for at erhverve sig fornøden uddannelse til at kunne videreføre de virksomheder, portugiserne forlod ved kolonistrets sammenbrud. Bl. a. som følge heraf har der været en drastisk tilbagegang i landets økonomi.

Efter grænselukningen til Zimbabwe, der var et led i FN's politik, og efter at kolonitidens samarbejde med Vorsterregimet i Sydafrika og det daværende styre i Portugal er ophørt, er Mozambiques økonomiske situation blevet yderligere forværret. En FN-ekspertkommission, der i april 1976 opholdt sig i Mozambique for at vurdere landets økonomiske situation og behov for bistand, har i en rapport anslået Mozambiques bruttonationalprodukt pr. indbygger i 1976 til at være faldet til et sted mellem 180 og 200 US dollars. Mozambique hører således i dag til gruppen af de fattigste udviklingslande, dvs. udviklingslande med et bruttonationalprodukt pr. indbygger på under 200 US dollars. I konsekvens heraf har en lang række lande, heriblandt Forbundsrepublikken Tyskland, Storbritannien, Italien, Holland og Sverige, i lighed

med Danmark indledt et bistandssamarbejde med Mozambique.

Som led i de ændrede tendenser i USAs Afrikapolitik gav udenrigsminister Kissinger i sin tale i Lusaka i april 1976 tilsagn om en støtte fra USA til Mozambique på 12,5 mill. dollars til afhjælpning af de særlige vanskeligheder påført Mozambique gennem lukning af grænserne til Zimbabwe. Canada, de skandinaviske lande og andre lande har ligeledes givet tilsagn om en betydelig særhjælp i forbindelse med Mozambiques lukning af grænsen til Zimbabwe.

Mulighederne for et nordisk samarbejde om bistandsprojekter i Mozambique har i længere tid været drøftet mellem de nordiske lande i erkendelse af, at et nordisk samarbejde om bistanden til Mozambique vil indebære en væsentlig administrativ lettelse for modtagerlandet. Efter anmodning fra Mozambiques regering aflagde en mission bestående af medlemmer fra Danmark, Finland, Norge, Sverige og FAO et besøg i Mozambique i sommeren 1976. Formålet med besøget var at identificere landbrugsprojekter, som måtte være egnede til gennemførelse på fællesnordisk basis, eller som projekter finansieret fra nordisk side, men med FAO som administrerende organ.

En af den nordiske styrelse for fællesnordiske bistandsprojekter i udviklingslandene nedsat permanent samarbejdsgruppe er på baggrund af det foreliggende materiale og den af Mozambique fremsatte anmodning om nordisk støtte i færd med at udarbejde en redegørelse vedrørende et fællesnordisk bistandsprogram i Mozambique. Redegørelsen vil blive forelagt den nordiske styrelse på dennes forestående møde i Oslo den 21. september 1976. Såfremt styrelsen tiltræder forslaget, vil dette blive fremsendt til de respektive regeringer via den nordiske ministerkomité.

Med hensyn til Angola foreligger der endnu ikke bruttonationalprodukttal, der afspejler situationen i dag. Også her i verdensbankens sidst offentliggjorte tal fra året 1974. Dette tal fra kolonitiden kan ikke med rimelighed lægges til grund for bedømmelsen af landets bistandsværdighed efter krigen og under genopbygningen. Angolas nuværende økonomiske situation er stærkt præget af de problemer, som portugisernes udrejse i forbindelse med landets selvstændighed medførte. Kampene i Angola i forbindelse med befrielsen har betydet store ødelæggelser i produktionsapparatet, og mange